

Innovaties in boekenland, een overzicht

Marijke Krabbenbos – december 2018

In 2017 werden 41 miljoen boeken verkocht in Nederland. Elke dag dus meer dan 100.000! En nog maar 7,4% daarvan zijn e-books. Het papieren boek gaat dus nog wel een tijdje mee, schat ik zo.

Ik hoor en zie steeds meer reclame voor andere soorten “boeken”, met en zonder abonnement. Er is het Netflix-model, er is een selectie per maand, er zijn luisterboeken en e-books. Ik zag zelf door de bomen het bos niet meer. Wat is nou wat? Ik had behoefte aan overzicht. Ik hou van innovaties, ik hou van lezen en ik hou van dingen overzichtelijk maken. Daarom heb ik alle innovaties in Nederland boekenland eens op een rij gezet. Zowel die van vroeger, als die van nu.

Deel 1: Innovaties van voor de 21^e eeuw

Het papieren boek

Rond 1450 werd de boekdrukkunst uitgevonden. Eeuwen lang lasen we gedrukte boeken op papier. Deze zijn genaaid of gelijmd. Er wordt door de uitgever nagedacht over de titel en de cover.

Bibliotheken

Rond 1900 ontstonden de eerste bibliotheken en konden mensen een boek lezen zonder het te hoeven kopen. Dat was een grote sociale innovatie. Mensen die geen geld hadden om boeken te kopen, konden toch lezen.

De boekenclub

Toen kwam in de jaren '30 de Nederlandse Boekenclub en in de jaren '60 ECI. In Nederland geldt een vaste boekenprijs, waar niet van afgeweken mag worden, maar een “boekenclub” mag wel korting geven aan de leden. Dit deed ECI. De leden moesten per kwartaal een boek aanschaffen, maar dat kon wel met 40% korting. Kozen ze niet, dan kregen ze het standaardboek van het kwartaal.

Innovaties in boekenland, een overzicht

De boek als krant

Een andere innovatie in boekenland was bulkboek. Een bulkboek is een boek in de vorm van een krant. Dus goedkoop en op grote schaal geproduceerd, bijvoorbeeld voor scholen. Bulkboeken waren meestal heruitgaven van eerder verschenen literaire werken, soms was er sprake van speciaal geschreven bijdragen. De bulkboeken verschenen bij uitgeverij Knippenberg van 1970 tot 1996 en omvatte circa 250 titels.

Deel 2: Innovaties van de 21^e eeuw

De afgelopen 20 jaar zijn er veel innovaties bij gekomen. Ik zet ze voor je op een rij.

Het boek in je broekzak

Sinds 2009 bestaat de [dwarsligger](#), een compleet boek in een handzaam formaat: net zo klein en licht als een mobiele telefoon. Dwarsgedrukt en op heel dun papier. Dwarsligger is een initiatief van Jongbloed, een drukker en uitgever van hoogwaardige bijbels, en VBK Uitgevers Groep. Op dit Nederlandse concept is wereldwijd patent verkregen. Na Nederland verovert de dwarsligger ook de rest van de wereld. De dwarsligger is een vorminnovatie, nog steeds een papieren boek, maar echt anders dan we gewend waren.

Het boek als tijdschrift

Libelle biedt [Libelle Bookazine](#), een boek in tijdschriftvorm. Speciaal voor haar lezeressen maakt Libelle een selectie van de mooiste titels. Per jaar verschijnen er 13 Libelle Bookazines, in samenwerking met Uitgeverij Meulenhoff Boekerij en Luitingh-Sijthoff. Lezeressen nemen een abonnement op het Bookazine en krijgen dus alle uitgaven thuisgestuurd.

Innovaties in boekenland, een overzicht

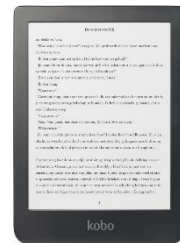
De doorgeef-boeken

In de 21e eeuw kwam de deeleconomie steeds verder op. Op steeds meer plekken verschijnen “mini-bibliotheekjes”. De boodschap is: “Geef je boek door, laat na jou een ander er van genieten”. In café’s, op stations, in kastjes op straat en in appartementencomplexen kom je ze tegen.

De digitale boeken en de luisterboeken

En toen kwam in 2004 de e-reader en in 2007 de iPad. Boeken werden digitaal beschikbaar en boeken werden ingesproken. Niet meer alleen voor blinden en slechtzienenden, maar ook voor de gewone mens. En nu vechten, naast de gewone uitgeverijen en boekwinkels, de volgende nieuwe boekenmerken om de aandacht van de lezers:

BookSpot.nl is een boekenwebwinkel, sinds 2018. Het is de opvolger van het failliet gegane ECI. Bij BookSpot kun je losse boeken en e-books kopen en je kunt lid worden.

Je moet dan 4 boeken per jaar kopen en krijgt op veel boeken 20% vaste klantenkorting. Ook krijgen leden 2 keer per jaar de BookSpot Inspiratiegids en VIP-uitnodigingen bij boekenevents.

Bookchoice.nl is ook een club. Bookchoice selecteert elke maand 8 boeken die worden aangeboden als e-book en als audiobook voor €3,99 per maand. Bookchoice selecteert

bookchoice

boeken uit allerlei genres, van thrillers tot chicklits en literaire werken. Elke eerste van de maand staan de boeken klaar. Alle boeken zijn beschikbaar voor telefoon, tablet, e-reader en computer.

Storytel.nl richt zich op luisterboeken of audioboeken en werkt met flatfee-abonnementen. Voor €9,99 per maand kun je onbeperkt boeken luisteren en lezen. Gestreamd of gedownload, altijd via een app, dus op telefoon of tablet.

storytel

Storytel werd in 2005 opgericht in Zweden, sinds mei 2013 is Storytel ook in Nederland actief.

Innovaties in boekenland, een overzicht

Luisterrijk.nl biedt luisterboeken als mp3-downloads. De bestanden zijn geschikt voor alle apparaten. In 2006 was Luisterrijk de eerste in Nederland met een onafhankelijke downloadshop voor luisterboeken.

De site biedt veel keus met audiotours, literatuur, thrillers, informatieve en educatieve boeken, taalcursussen, jeugdliteratuur, kinderboeken, hoorspelen, hoorcolleges en documentaires. Luisterrijk heeft ook speciaal voor Luisterrijk geproduceerde luisterboeken. Je kunt de luisterboeken los kopen, na eerst een fragment te hebben beluisterd. De site Luisterboeken.nl is ook van Luisterrijk.

iBooks van Apple is er sinds in 2019 de eerste iPad kwamen. Inmiddels heet de app Apple Books. In de Book Store en de Audiobooks Store koop je de e-books en de audioboeken los. Alleen voor iPhone, iPad of iPod Touch.

De **Onlinebibliotheek.nl** is een initiatief van de openbare bibliotheken. Leden van een lokale bibliotheek kunnen gratis lid worden van de online Bibliotheek en zo e-books lenen. De e-books zijn beschikbaar voor tablet of smartphone, e-reader of pc. Via de LuisterBieb-app kunnen ze luisterboeken lenen.

Deel 3: de haken en ogen van deze innovaties

Zoals vaak bij innovaties, is nog niet alles ideaal bij deze nieuwe vorm van lezen. Ik loop tegen de volgende haken en ogen aan:

De haken en ogen van het e-book: cadeau geven

Wat ik echt nog mis, is de mogelijkheid om een e-book cadeau te geven. Ik geef vaak een boek cadeau en kies zo'n boek met zorg uit. Niet iedereen is daar meer blij mee. Waarom kan ik niet iets fysiek inpakken, een kaart of een printje, waarop een code staat waarmee de ander precies dat boek (eenmalig) kan downloaden op zijn of haar gewenste apparaat. Kan toch niet heel moeilijk zijn?

De haken en ogen van het e-book: doorgeven

Met een papieren boek mag je na de aanschaf doen wat je wilt. Je mag het dus doorverkopen, uitlenen of weggeven. Je mag er alleen geen gewijzigde versies of kopieën van maken en verspreiden. Als je een e-book naar een ander mailt, verspreid je wel een kopie. Je houdt dan zelf een exemplaar en brengt een extra exemplaar in

Innovaties in boekenland, een overzicht

omloop waarover geen auteursrecht is betaald. En dat mag dus niet. Dus, als je een e-book uit hebt, mag je het officieel niet doorgeven aan een ander, per mail of via de cloud. Je mag je e-reader uitlenen. Je zou na het doorsturen je eigen exemplaar moeten verwijderen. Je brengt dan immers geen extra exemplaar in omloop.

Samengevat: hoe wil jij boeken tot je nemen?

In onderstaande tabel vind je alle info overzichtelijk bij elkaar. Kies je eigen favoriete manier om verhalen tot je te nemen!

naam	lezen of luisteren	aanbod	hoe te koop?	waar te koop?
Dwarsligger	papieren boek	selectie	los	overal
Libelle Bookazine	papieren boek	selectie	abonnement	www.libelle.nl/shop
Bookspot	papieren boek, e-boek en luisterboek	breed	los en lidmaatschap	www.bookspot.nl
Bookchoice	e-book en audioboek	selectie	abonnement	www.bookchoice.nl
Storytel	audioboek	breed	abonnement	www.storytel.nl
Luisterrijk	audioboek	breed	los	www.luisterrijk.nl
Apple Books	e-book en audioboek	breed		
Online bibliotheek	e-books	breed	gratis voor leden	www.onlinebibliotheek.nl
Luisterbieb-app	luisteren	breed	gratis voor leden	www.onlinebibliotheek.nl

----

Tot slot: Zelf een boek schrijven?

Zelf een boek schrijven kan natuurlijk ook. Bijvoorbeeld met één van de doe-het-zelf-uitgevers.

In het eerste decennium van de 21e eeuw ontstonden de print-on-demand bedrijven en de doe-het-zelf-uitgevers. Het werd makkelijk en betaalbaar om zelf je boek uit te geven. Je had geen klassieke uitgeverij, die in je boek moest geloven, meer nodig. Met een website en eigen marketingcampagne brachten velen hun eigen fictieboek uit. Ondernemers brengen een non-fictie boek uit, als onderdeel van hun marketing. Immers, een boek geeft expertstatus. Enkele partijen die auteurs met allerlei diensten helpen bij het doe-het-zelf-uitgeven:

[Pumbo](#) en [Boekengilde](#) ondersteunen auteurs van allerlei soorten boeken bij het zelf uitgeven van boeken. [Brave New Books](#) is een samenwerking tussen Singel Uitgeverijen, bol.com en Mybestseller en helpt auteurs bij het schrijven, drukken,

Innovaties in boekenland, een overzicht

uitgeven en verkopen van hun boek. Op papier of als e-book. [Expertboek](#) en [BoekenBusiness](#) helpen vooral ondernemers bij het opzetten, schrijven en uitgeven van hun boek.

Ik volgde zelf de [Bookology Bootcamp](#), een gratis, Engelstalige training van 2,5 dag voor mensen die een (Engels) non-fictie boek willen schrijven. In de training leer je hoe je een boek kunt schrijven en er “rijk mee kunt worden” door spreker te worden, meer klanten te krijgen, hogere prijzen te kunnen vragen, etc. Voor de uitgever, die de training verzorgt, is het de manier om aan auteurs te komen. De auteur betaalt €35.000 om mee te mogen doen aan het Instant Author Program (IAP). Je wordt dan gecoacht en gepromoot en ze verzorgen het drukwerk van je boek.

Een uitgebreide samenvatting van de training vind je [hier](#).